

- економіки / Г.П. Скляр, О.О. Педик// [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ukrcoop-journal.com.ua/2010-3/num/Cskljar.htm>
6. Артус М. М. Фінансовий механізм в умовах ринкової економіки / М.М. Артус // Фінанси України. – 2005. – № 5. – С. 54–59.

Отримано: 22.11.2013

УДК 338.1:658.512

Е.Ш. Акімова

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНФРАСТРУКТУРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТОВАРНИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВ

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто теоретичні підходи до трактування поняття інфраструктура підприємства. Проведена структуризація і наповнення функціональним змістом поняття «інфраструктурне забезпечення товарного потоку» підприємства з метою подальшої його оцінки на практиці.

Ключові слова: *інфраструктура, інфраструктура підприємства, товарні потоки, інфраструктурне забезпечення.*

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрены теоретические подходы к трактовке понятия инфраструктура предприятия. Проведена структуризация и наполнение функциональным содержанием понятия «инфраструктурное обеспечение товарного потока» предприятия с целью дальнейшей его оценки на практике.

Ключевые слова: *инфраструктура, инфраструктура предприятия, товарные потоки, инфраструктурное обеспечение.*

ANNOTATION

Theoretical approaches to interpret the notion of enterprise infrastructure is considered in the article. Held structuring and filling the functional content of the concept of "infrastructural support of goods flow" on the enterprise in order to further evaluate it in practice.

Keywords: *infrastructure, enterprise infrastructure, trade flows, infrastructure provision. Keywords:*

Головною метою кожного підприємства є отримання в результаті здійснення ним господарської діяльності максимально можливого прибутку. Для досягнення даної мети перед підприємствами стоїть цілий ряд найважливіших завдань: збільшення обсягу виробництва, просування продукції на нові ринки, зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції, зниження витрат виробництва тощо. Таким чином, ефективна діяльність підприємств значною мірою залежить від інфраструктурного забезпечення їхньої діяльності.

Виробництво і реалізація продукції здійснюються не тільки за допомогою основних процесів, в результаті яких виходять кінцеві результати діяльності підприємства, а й забезпечувальних процесів, що створюють необхідні умови для нормального перебігу основних процесів. Ефективне забезпечення товарного, фінансового та інформаційного потоків підприємства можливе тільки за умови сталого розвитку інфраструктурного забезпечення. У даному зв'язку дослідження теоретичних аспектів інфраструктурного забезпечення підприємства є досить актуальним.

Дослідженню різних аспектів функціонування інфраструктури як забезпечувальної системи на підприємствах присвячені роботи вітчизняних і закордонних авторів, у тому числі О. А. Бурбело, Н. В. Васильєва, В. Н. Гончарова, Н. Н. Іванова, Д. Коттса, Ю. І. Михайлова, К. В. Первова, С. Ф. Покропивною та ін.

Однак більшість досліджень з теорії інфраструктури присвячено дослідженню виробничої чи соціальної інфраструктури підприємства. Питанням структуризації інфраструктури підприємства приділено недостатньо уваги. У зв'язку з цим метою цієї роботи є уточнення поняття « інфраструктура підприємства» та «інфраструктурне забезпечення підприємства», його структуризація і наповнення функціональним змістом для подальшої його оцінки на практиці.

У своєму етимологічному значенні «інфраструктура» походить від латинського *infra* - нижче, під; *structura* - будова, розташування [1, с. 187]. Термін «інфраструктура» в економічній літературі з'явився наприкінці 40 - х років 20 століття, і був запозичений з військового лексикону, де позначає комплекс споруд, об'єктів, що забезпечують дії збройних сил [2, с.20]. У післявоєнні роки в Європі інфраструктура трактувалася як сукупність галузей, що забезпечують ефективно

функціонування матеріального виробництва (залізниці, аеродроми, склади, водопостачання). Пізніше поняття « виробнича інфраструктура» відносно підприємства стало використовуватися для позначення його допоміжних служб [3]. Поняття інфраструктури підприємства отримало розвиток пізніше, ніж поняття інфраструктура, і так і не має однозначного тлумачення і трактування.

В одній з найбільш ранніх робіт, в якій розглядається інфраструктура підприємства, це поняття визначене як «сукупність виробництв допоміжного та обслуговуючого призначення, що забезпечують створення нормальних умов роботи основного виробництва» [4, с.3]. Таким чином, поняття «інфраструктура підприємства» розглянуто у даному випадку як елемент, що носить допоміжний, обслуговуючий і забезпечувальний характер. Однак якщо ми розглядаємо підприємство з позицій системного підходу, тоді інфраструктура підприємства буде виступати як обслуговуюча, допоміжна і забезпечувальна підсистема, яка створена людиною для отримання вигоди, а отже носить соціально- економічний характер.

Аналіз формулювань поняття « інфраструктура підприємства» дозволив виявити наступні підходи до трактування даного поняття:

- Сукупність підрозділів, що мають підлеглий, допоміжний характер і забезпечують необхідні умови для діяльності підприємства в цілому [3, 5];
- Сукупність підрозділів, що мають підлеглий, допоміжний характер і забезпечують основний виробничий процес [6,7,8];
- Сукупність зовнішніх господарських суб'єктів і структурних підрозділів, які обслуговують основний виробничий процес [9];
- Своєрідний «тип виробництва» [10,11].

На наш погляд дані визначення не повною мірою відображають реальне розуміння сучасної інфраструктури підприємства. У першу чергу це обумовлено обмежувальної трактуванням інфраструктури підприємства з позиції :

1. сукупності підрозділів для обслуговування основного виробничого процесу, без урахування інших процесів, що протікають на підприємстві;

2. забезпечення тільки за рахунок внутрішніх підрозділів підприємства, хоча в сучасній практиці все частіше поряд із внутрішнім інфраструктурним забезпеченням підприємства залучаються і зовнішні (сторонні) служби для інфраструктурного забезпечення необхідних процесів на підприємстві.

Доцільніше було б дати одне визначення, яке розкривало б сутність інфраструктури підприємства як економічної категорії та структурного елементу економіки, а також розкривало б її особливості на рівні підприємства. Дані положення дозволяють нам трактувати інфраструктуру підприємства з більш широкої точки зору з точки зору системного підходу. Розгляд інфраструктури підприємства з позиції даного підходу найбільш доцільно, так як на наш погляд інфраструктура підприємства це соціально-економічна система, створена людиною для задоволення та забезпечення потреб виробничого та невиробничого характеру. Також всі елементи інфраструктури підприємства доцільніше розглядати в рамках системи, так як кожен окремо не несе повного забезпечення діяльності підприємства.

З позиції системного підходу, ми визначаємо інфраструктуру підприємства як соціально -економічну підсистему із сукупності забезпечувальних, допоміжних, обслуговуючих елементів (зовнішніх і внутрішніх) і кадрового їх забезпечення у взаємозв'язку і взаємодії, що задовольняють діяльність підприємства в цілому. Дане визначення є базовим для подальшого формування та наповнення економічним змістом терміну «інфраструктурне забезпечення підприємства», тому що воно не обмежується жорстко визначеними сферами діяльності підприємства, а розглядає сукупність елементів інфраструктури підприємства (як внутрішніх, так і зовнішніх) для забезпечення необхідних умов діяльності підприємства.

Однак якщо підходити до розгляду поняття «інфраструктурне забезпечення підприємства», то у багатьох авторів зустрічається ототожнення даного поняття з інфраструктурою підприємства [4,6,9]. Інші ж автори відносять поняття інфраструктурне забезпечення підприємства до якогось з видів діяльності (підприємницької, інноваційної, зовнішньо-економічної і т.д.) при цьому маючи на увазі зовнішні фактори і оточення, які забезпечують діяльність підприємства [12,13]. На наш погляд, найбільш повним і точним є визначення Н. В. Каленської. Під інфраструктурним забезпеченням, з точки зору його інваріантності, автор розуміє процес моделювання базових інфраструктурних елементів під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів підприємства з урахуванням його галузевої специфіки [14,с.95].

Таким чином, на підставі вищевикладеного можна зробити висновок, що інфраструктурне забезпечення найбільш доцільно

розглядати з урахуванням: 1. специфіки діяльності підприємства; 2. зовнішніх і внутрішніх факторів задіяних в інфраструктурному забезпеченні; 3. специфіки процесу, який забезпечується.

Якщо розглядати інфраструктурне забезпечення товарного потоку підприємства, то необхідно визначити його місце у виробничому процесі і необхідні елементи його інфраструктурного забезпечення. У роботі А. Г. Мокроносова та Є.І. Чучкаловой [3] запропонована класифікація інфраструктури підприємства по відношенню до участі у виробничому процесі, де виділяється інфраструктура підготовчого циклу, основних виробничих процесів та інфраструктура реалізації та експлуатації продукції підприємства. До інфраструктури підготовчого циклу автори відносять маркетингові дослідження, транспорт, складське господарство, вхідний контроль якості, інформаційне обслуговування, фінансове обслуговування, послуги науково-дослідного характеру, інструментальне забезпечення. До інфраструктури основного циклу належать: інструментальне виробництво, ремонтне виробництво, складське забезпечення, контроль якості, інформаційне обслуговування, енергетичне забезпечення, послуги науково-дослідного характеру. До інфраструктури циклу реалізації належать: транспорт, маркетингові дослідження, фінансове обслуговування, після продажне обслуговування.

Проте ні в одному з елементів класифікації інфраструктури підприємства за місцем у виробничому процесі не враховано соціальне (кадрове) інфраструктурне забезпечення. Таким чином, класифікація інфраструктури підприємства за місцем у виробничому процесі повинна включати в себе всі елементи інфраструктурного забезпечення виробничого процесу які задіяні в ньому безпосередньо або опосередковано.

Отже, під інфраструктурним забезпеченням товарних потоків підприємства доцільно розуміти комплекс заходів щодо забезпечення циклу реалізації продукції (транспортне, маркетингове, фінансове забезпечення та після продажне обслуговування) з урахуванням впливу зовнішніх факторів.

Дослідження теоретичної парадигми «інфраструктура підприємства» обумовлено необхідністю подальшої розробки механізму оцінки рівня інфраструктурного забезпечення, який враховував би забезпеченість як підприємства в цілому, так і окремих процесів, був максимально об'єктивним при оцінці показників, що

впливають на рівень забезпеченості, враховував взаємозв'язок складових елементів інфраструктурного забезпечення.

Володіння інфраструктурою пов'язане з витратами, тоді як ефективне управління інфраструктурою підприємства дозволяє мінімізувати ці витрати і дає можливість оптимізувати процеси інфраструктурного забезпечення підготовчого циклу, циклу основного виробництва і реалізації продукції.

Список літератури:

1. Экономико-математический энциклопедический словарь / [гл. ред. В.И. Данилов-Данильян]. – М.: Инфра-м, 2003. – 688 с.
2. Александров Л.А. Организация управления на автомобильном транспорте / Л.А. Александров, Р.К. Козлов. М.: Транспорт, 1985. – 265с.
3. Мокронос А. Г. Трансформация отраслевой инфраструктуры машиностроительного предприятия в условиях рыночных отношений: моногр. / А. Г. Мокронос, Е. И. Чучкалова – Екатеринбург: ГОУ ВПО «РГППУ», 2006. – 175 с.
4. Садохина И.В. Инфраструктура химического производства: учеб. пособие /И. В.Садохина, И.В. Померанцева. – М.: МХТИ им. Д. И. Менделеева, 1988. – 36 с.
5. Интенсификация производственных процессов. Техническое обслуживание производства: монография / [В.М. Семенов, В.И. Козырев, Р.З. Акбердин], [под общ. ред. В.М. Семенова]. – М.: Машиностроение. – 1993. – 349 с.
6. Самойлов А.В. Инфраструктура производства как системообразующая компонента управления модернизацией / А.В. Самойлов // Электронный научный журнал «Финансы и учет». №4(6), Май, 2011 г. [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.finance-and-accounting.ingnpublishing.com/archive/2011/4_6_may_2011/samojlov/.
7. Федько В. П. Функциональная устойчивость промышленности на основе формирования системного инфраструктурного комплекса: монография / В. П. Федько. – Ростов н/Д: РГЭА, 2000. – 216 с.
8. Сотникова О.Г. Оценка эффективности функционирования инфраструктуры предприятия / О.Г. Сотникова // Вестник ВолГУ. – 2008. – серия 3, №1 (12). – С. 165-170.
9. Экономика организаций (предприятий) / [Под ред. В.Я. Горфинкеля, В.А. Швандара]. – М.: Юнити-Дана, 2003. – 431с.
10. Экономика предприятия: учебник / [Под общ. ред. С. Ф. Покропивного]. – Пер. с укр. 2-го перераб. и доп. изд. – К.: КНЭУ, 2003. – 608с.

11. Тимофеева Г.В. Развитие интегральной инфраструктуры АПК России: тенденции и механизмы / Г.В. Тимофеева – Волгоград: ВолГУ. – 2005. – 382 с.

12. Ламанский М.Г. Инфраструктурное обеспечение предпринимательства /М.Г. Ламанский// Известия Иркутской государственной экономической академии. – 2009. – №5. – С. 124-126.

13. Митрофанов Е.П. Инфраструктурное обеспечение инновационного развития информационно-коммуникационных технологий в регионе / Е.П. Митрофанов. - Чебоксары: Изд-во Чуваш. ун-та, 2010.- 295 с.

14. Каленская Н.В. Инфраструктурное обеспечение устойчивого развития промышленных предприятий /Н.В. Каленская// Креативная экономика. – 2009. – № 3 (27). – С. 95-100.

Отримано: 22.11.2013

УДК 331.108.37

В.М. Андрієнко

ДІАГНОСТИКА ЗАГРОЗ БЕЗПЕЦІ ПРАЦІ НА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

АНОТАЦІЯ

В статті здійснено діагностику загроз безпеки праці на будівельних підприємствах України. Ідентифіковано внутрішні загрози безпеці праці на будівельних підприємствах України. Встановлено основні чинники, що призводять до травм у будівництві. Ідентифіковано зовнішні загрози безпеці праці на будівельних підприємствах України.

Ключові слова: будівельне підприємства, працівник, безпека праці, загрози, травматизм.

АННОТАЦИЯ

В статье осуществлен диагностику угроз безопасности труда на строительных предприятиях Украины. Идентифицированы внутренние угрозы безопасности труда на строительных предприятиях Украины. Установлены основные факторы, приводящие к травмам в строительстве. Идентифицированы